

5^ο Κριτήριο Αξιολόγησης

Θεματική Ενότητα: Τουρισμός

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Homo turisticus (Ο άνθρωπος τουρίστας)

1 Διακοπές χωρίς τουρισμό σημαίνει πως δεν είσαι «in». Η ελληνική φυγή παίρνει τεράστιες διαστάσεις κατά τον Αύγουστο, που πρέπει να αναγορευθεί κατ' εξοχήν ο μήνας των διακοπών. Υπάρχουν πρώτα οι ξένοι που κατακλύζουν τη χώρα μας, ώστε σιγά σιγά να τείνουμε να γίνουμε δακτυλοδεικτούμενη μειοψηφία μέσα στην πατρίδα μας, όπως οι ερυθρόδερμοι στην Αμερική. Και φυσικά προέχει και εδώ η σωματική **απόλαυση**.

2 Η ρομαντική επιδίωξη των ταξιδιών του παλιού καιρού, η αρχαιογνωσία, ο θαυμασμός της παλιάς κλασικής Ελλάδος έχει σχεδόν εγκαταλειφθεί. Οι σύγχρονοι ξένοι τουρίστες ανακάλυψαν τη νεότερη Ελλάδα. Συνεπείς προς τις επιταγές της καταναλωτικής κοινωνίας και **του ευδαιμονισμού**, προτιμούν τη θάλασσα από τον Ποσειδώνα, τον ήλιο από τον Απόλλωνα, την ελληνική ρετσίνα από τον Διόνυσο, τις ζωντανές ομορφιές από τις Καρυάτιδες και τη μέθη του οδηγού από την αισθητική του Ηνίοχου. Προτιμούν τα σύγχρονα Διονύσια, τα Λήναια, τα Παναθήναια.

3 Τώρα πολλές φορές ταξιδεύεις για να μην έλθεις σε επαφή. Για να αποφύγεις τους ανθρώπους. Βλέπεις τον κόσμο μέσα στον καθρέφτη σου, έξω από το παράθυρό σου. Από την άλλη πλευρά τα ταξίδια αποδεικνύουν λιγότερο περιέργεια για τα πράγματα που πάει κανείς να δει και περισσότερο ανία γι' αυτά που αφήνει.

4 Και όπως παρατήρησα από την αρχή, το ταξίδι είναι ή φυγή ή σήμα κοινωνικής ιεράρχησης. Ο Erzenberg προχωρεί πιο πέρα. Υποστηρίζει πως ο τουρισμός υπήρξε ένα κίνημα κοινωνικής **απελευθέρωσης** από την αστική κοινωνία. Όμως, τελικά έγινε μια κίνηση μέσα στην ίδια την κοινωνία, μια προσαρμογή στη **νοοτροπία** της. Δεν ταξιδεύεις πια για ιστορικά ή αρχαιολογικά μουσεία, αλλά για να προβληθείς, να μιμηθείς μια ανώτερη ζωή, για να αναρριχηθείς.

5 Ένας σημαντικός συντελεστής της τουρισμοφρενίας είναι το αυτοκίνητο εκμαυλιστής...*Ο κάτοχος του αυτοκινήτου εντάσσεται στους κοινωνικά απελευθερωμένους, υπέρτερος των άνευ οχήματος συνανθρώπων του. Αλλά δεν ικανοποιεί μόνο τη φιλοδοξία. Παρωθεί στη μανία της ταχύτητας, της δαπάνης, της φαντασίας. Γίναμε γενεά Κενταύρων. Ασπαστήκαμε τον λυρισμό της μηχανής και της ταχύτητας και τα υμνούμε με τον ίδιο λυρισμό που υμνούσαμε άλλοτε το άλογο και το πουλί. Η μέθη της ταχύτητας μάς έχει οδηγήσει στη **συμφιλίωση** με ανατριχιαστικά συνθήματα επικίνδυνης αγριότητας: βάλε έναν τίγρη στη μηχανή σου, αντί βάλε ένα δένδρο στον κήπο σου. Κατηγορούσαμε τον ρομαντισμό των ιπποτών του Μεσαίωνα.

Και ζούμε σήμερα τους ιπότες πολλών ίπων στα πλαίσια ενός περιέργου τεχνολογικού ρομαντισμού. Και φυσικά προσφέρουμε με κάθε έξοδο, κάθε φορά, εκατοντάδες θύματα στο Μολώχ** των τροχών.

Εύβουλος¹, Από τον ημερήσιο Τύπο

* εκμαυλιστής: αυτός που ωθεί κάποιον σε ηθική κατάπτωση, διαφθορά.

**Μολώχ: Θεός των αρχαίων Μωαβιτών που απαιτούσε ανθρωποθυσίες.

Ερωτήσεις

ΘΕΜΑ Α΄ - Ανάγνωση και κατανόηση του κειμένου

1η δραστηριότητα

Πώς αντιλαμβάνονται τον τουρισμό, σύμφωνα με την άποψη του συγγραφέα, οι σημερινοί συμπατριώτες μας; Συμμερίζετε την άποψή του; (80 λέξεις περίπου) (15 μονάδες)

ΘΕΜΑ Β΄ - Προσέγγιση της γλώσσας του κειμένου

2η δραστηριότητα

Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμία από τις υπογραμμισμένες λέξεις στις παρακάτω φράσεις/προτάσεις: Απόλαυση, επιταγές του ευδαιμονισμού, απελευθέρωσης, νοοτροπία (Μονάδες 5)

3η δραστηριότητα

Να επισημάνετε τρία σημεία στο κείμενο όπου υπάρχει μεταφορική χρήση του λόγου και γιατί. (Μονάδες 5)

4η δραστηριότητα

Να επισημάνετε τις αναφορικές προτάσεις και το είδος τους στην πρώτη παράγραφο του κειμένου.(Μονάδες 5)

¹ Εύβουλος: δημοσιογραφικό ψευδώνυμο του πολιτικού Αθανασίου Κανελλόπουλου

ΘΕΜΑ Γ' - Ερμηνεία και παραγωγή λόγου

Σε άρθρο σας (200-250 λέξεις περίπου) που θα δημοσιευθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σας, καλείστε να διατυπώσετε τις απόψεις σας σχετικά με τις βλαβερές συνέπειες του τουρισμού για τη χώρα μας, λαμβάνοντας υπόψη και το περιεχόμενο του κειμένου αναφοράς. **Μονάδες 20**

B. Λογοτεχνικό κείμενο**«Αναφορά στον Γκρέκο» (απόσπασμα) του Ν. Καζαντζάκη**

Ένα είδος πνευματικής αυτοβιογραφίας. Δεν αφηγείται το σύνολο της ζωής του, αλλά παρουσιάζει τους σταθμούς της πνευματικής του πορείας, χωρίς να ακολουθεί την αυστηρή χρονολογική σειρά της πραγματικής του βιογραφίας.

1. Μιαν ανοιξιάτικη Κυριακή θυμούμαι δυο τρεις ανθισμένες κερασιές σ' ένα οργανωμένο κόκκινο χωράφι, γέμισε η καρδιά μου ευτυχία. Βγήκε τη στιγμή εκείνη κι έλαμψε ο ήλιος σαν την πρώτη μέρα που βγήκε από τα χέρια του Θεού· έλαμψε η θάλασσα του Σαρωνικού, πέρα η Αίγινα στο πρωινό φως γέμισε τριαντάφυλλα.
2. Από τη μια μεριά τα κύματα σαν ομηρικά άλογα, με άσπρες χαίτες, δροσεροί μακρόσυρτοι στίχοι του Ομήρου, κι από την άλλη μεριά η ελιά της Αθηνάς όλο λάδι και φως, κι η δάφνη του Απόλλωνα, και τα θαματοουργά όλο κρασί και τραγούδι αμπέλια του Διόνυσου. Στεγνή, λιτοδίαιτη γης, πέτρες ροδοκοκκινισμένες από τον ήλιο, τα βουνά γαλάζια κυματίζουν ανάερα, αχνίζουν μέσα στο φως. Ολόγυμνα, και λιάζονται ήσυχα, αναπαμένα, σαν αθλητές.
3. Γύριζα να γνωρίσω την Αττική, έτσι νόμιζα· μα εγώ γύριζα να γνωρίσω την ψυχή μου· στα δέντρα, στα βουνά, στη μοναξιά ζητούσα να βρω και να γνωρίσω την ψυχή μου, μάταια· η καρδιά δε σκιρτούσε· σημάδι άσφαλο πως δεν έβρισκα αυτό που ζητούσα.
4. Μια μέρα μονάχα, ένα μεσημέρι, θάρρεψα πως τη βρήκα. Είχα πάει ολομόναχος στο Σούνιο· ήλιος καφτός, είχε μπει το καλοκαίρι, τα πληγωμένα πεύκα έχυναν το ρετσίνι τους κι ο αγέρας μοσχοβολούσε· ένα τζιτζίκι ήρθε και κάθισε στον ώμο μου και κάμποση ώρα οδοιπορούσαμε μαζί· μύριζα όλος σαν πεύκο, είχα γίνει πεύκο, κι άξαφνα, ως ξεπρόβαινα από τον πευκώνα, είδα τις άσπρες κολόνες του ναού του Ποσειδώνα, κι ανάμεσά τους, στραφταλιστή, σκούρα γαλάζια, την άγια θάλασσα. Τα γόνατά μου κόπηκαν, στάθηκα· ετούτη είναι η Ομορφιά, συλλογίστηκα, ετούτη είναι η αφτέρουγη Νίκη, η κορφή της χαράς, πιο απάνω δεν μπορεί να φτάσει ο άνθρωπος. Ετούτη είναι η Ελλάδα.

*σιταρήθρα: αποδημητικό πτηνό που φωλιάζει σε θάμνους.

Ερωτήσεις

ΘΕΜΑ Α' - Ανάγνωση και κατανόηση του κειμένου

1η Δραστηριότητα

Να επισημάνετε στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου τα πρόσωπα από την αρχαία ελληνική ιστορία ή μυθολογία που φέρνει στη μνήμη του ο αφηγητής στη θέα της αττικής γης. (Μονάδες 15)

ΘΕΜΑ Β' - Προσέγγιση της γλώσσας του κειμένου

2η Δραστηριότητα

Στο κείμενο τα συναισθήματα του συγγραφέα υποδηλώνονται και με τη μεταφορική χρήση της γλώσσας. Να εντοπίσετε και να καταγράψετε τρία σημεία του αποσπάσματος, όπου η γλώσσα χρησιμοποιείται μεταφορικά. (Μονάδες 8)

3η Δραστηριότητα

Ποια είναι η εστίαση και ο τύπος του αφηγητή σε σχέση με τη συμμετοχή του στη ιστορία (πρόκειται για τη σχέση αφηγητή και προσώπων της ιστορίας). (Μονάδες 7)

ΘΕΜΑ Γ' - Ερμηνεία και παραγωγή λόγου

Να γράψετε σε μία παράγραφο 140 περίπου λέξεων σχετικά με τις εντυπώσεις σας από ένα τουριστικό αξιοθέατο που επισκεφτήκατε πρόσφατα. (20 μονάδες)